

Cytowanie

CHICAGO: J.W. Kulesza, *Glosa do wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach z 25 sierpnia 2022 r., sygn. akt IX Ka 715/22*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2023, nr 1, s. 311–317, <https://doi.org/10.15804/ppk.2023.01.24>

APA: Kulesza, J.W. (2023), *Glosa do wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach z 25 sierpnia 2022 r., sygn. akt IX Ka 715/22*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” nr 1, s. 311–317, <https://doi.org/10.15804/ppk.2023.01.24>

Jan Witold Kulesza

ORCID ID: 0000-0002-0574-9120

Uniwersytet Łódzki

E-mail: jkulesza@wpia.uni.lodz.pl

**Glosa do wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach
z 25 sierpnia 2022 r., sygn. akt IX Ka 715/22¹**

Słowa kluczowe: wolność wypowiedzi, wypowiedź o charakterze politycznym, zniszczenie mienia, uszkodzenie mienia, mowa nienawiści, naprawienie szkody

Keywords: freedom of expression, political speech, destruction of property, damage to property, hate speech, compensation

Streszczenie

Celem glosy jest wskazanie granic wolności wypowiedzi, którymi są mowa nienawiści oraz niszczenie mienia. Granice te wskazano na przykładzie sprawy, w której doszło do zniszczenia mienia w wyniku naklejenia plakatów o charakterze politycznym. Sąd dokonał jednak błędnej wykładni przepisów, co doprowadziło do skazania za wykroczenie, a nie za przestępstwo. Nie zobowiązano również do naprawienia zaistniałej szkody. Jednak w sprawie tej w ogóle nie istniały podstawy do skazania, z innej przyczyny.

---

¹ Niepublikowany

Abstract**Gloss to the Judgment of the District Court in Kielce
of August 25, 2022, file ref. no. IX Ka 715/22**

The gloss aims to indicate the limits of freedom of expression, set by provisions on hate speech and destruction of property. These limits are indicated by the analyzed case where the property was damaged as a result of publicly displaying political posters. However, the court misinterpreted the law, leading to a conviction for an offense rather than a crime. There was also no obligation to redress the damage. The author discusses how there were generally no grounds for conviction and the accused should be acquitted for a different reason.

✱

W ocenianym przez sądy stanie faktycznym dwoje oskarżonych przykleiło przy użyciu kleju wodnego papierowe plakaty na szybie drzwi wejściowych i oknie biura poselskiego², przyjmując taką formę protestu wobec działań partii rządzącej, której członkiem był poseł urzędujący w tym biurze³. W trakcie usuwania plakatów przez pracownicę biura, doszło do uszkodzenia ażurowych naklejek, umieszczonych na szybie drzwi i oknie. Konieczne stało się zastąpienie ich nowymi. Oskarżeni zostali skazani za wykroczenie z art. 124 § 1 k.w.

Celem glosy jest wykazanie, że sądy zastosowały błędną wykładnię, również w takim zakresie, który doprowadził do nietrafnego rozstrzygnięcia w postaci wyroku skazującego.

Orzekające sądy przyjęły błędnie, że w przypadku takim, jak opisany, uszkodzenie rzeczy, które powoduje niemożność przywrócenia jej do poprzedniego stanu, urzeczywistnia się znamię jej „uszkodzenia”, a nie „zniszczenia”. W tym zakresie rację należy przyznać apelującemu prokuratorowi, który wskazał, że skoro „doszło do powstania takich nieodwracalnych zniszczeń

---

² Posła Andrzeja Kryja, w Ostrowcu Świętokrzyskim.

³ Treść plakatów przedstawiała zdjęcie posłanki Joanny Lichockiej wykonującej wulgarny gest polegający na wystawieniu środkowego palca, wraz z napisem: „Pacjenci! PiS ma gest! Zamiast na leczenie raka dali 2 miliardy na TVP”.

w strukturze naklejek ażurowych, które nie dawały możliwości przywrócenia rzeczy do stanu poprzedniego”, mamy do czynienia ze zniszczeniem rzeczy, a nie jedynie z jej uszkodzeniem. W sposób gołosłowny (bez odesłań do jakichkolwiek pozycji) sąd odwoływał się w glosowanym judykacie do wykładni „judykatury i orzecznictwa (tak w oryg. – przyp. aut.)”, która przyjmowała, że „zniszczenie” oznacza „unicestwienie” rzeczy. W doktrynie⁴ i judykaturze⁵ przyjmuje się natomiast powszechnie, że zniszczenie zachodzi również w przypadku nieodwracalnego pozbawienia właściwości charakterystycznych dla rzeczy określonego rodzaju, do których ją zaliczano, jak również wówczas, gdy przywrócenie stanu poprzedniego nie jest w ogóle możliwe. Zniszczenie rzeczy zachodzi także w razie istotnego naruszenia jej substancji, które uniemożliwia wykorzystywanie jej zgodnie z posiadanymi pierwotnie właściwościami i przeznaczeniem⁶, choćby ze względu na pogorszenie walorów estetycznych⁷. Wszystkie te okoliczności zaszły w omawianej sprawie, skoro ażurowe naklejki stały się „nieestetyczne i częściowo nieczytelne” – nie były w stanie spełniać przewidzianej im roli i nie dawały się naprawić.

Błąd w wykładni znamienia „zniszczenia” pociągnął za sobą kolejny, skutkujący poważniejszymi konsekwencjami. Skoro bowiem doszło do zniszczenia naklejek, a nie jedynie ich uszkodzenia, należało uwzględnić rzeczywiście zaistniałą szkodę, w wysokości 554 pln, bo tyle wyniósł koszt zastąpienia zniszczonych naklejek, nowymi. W takim wypadku należałoby skazać oskarżonych za przestępstwo (art. 288 § 1 k.k.), a nie jedynie za wykroczenie, wysokość szkody przekroczyła bowiem próg rozgraniczenia tych dwóch czynów

---

⁴ M. Kulik, *Przestępstwo i wykroczenie uszkodzenia rzeczy*, Lublin 2005, s. 63–66; idem, *Z prawnokarnej problematyki graffiti*, „Prokuratura i Prawo” 2001, nr 2, s. 80, wraz z dalszymi odesłaniami, natomiast z późniejszego piśmiennictwa, w szczególności, J. Piskorski [w:] *System Prawa Karnego. Przestępstwa przeciwko mieniu i gospodarcze*, t. 9, red. R. Zawłocki, Warszawa 2011, s. 355–356; M. Gałązka, *Art. 288 [w:] Kodeks karny. Komentarz*, red. A. Grześkowiak, K. Wiak, Legalis 2021, Nb. 5; L. Wilk, *Art. 288 [w:] Kodeks karny. Część szczególna*, t. II, *Komentarz do art. 222–316*, red. M. Królikowski, R. Zawłocki, Warszawa 2017, Nb. 17; T. Oczkowski [w:] *Kodeks karny. Komentarz*, red. R.A. Stefański, Warszawa 2020, s. 1807.

⁵ Wyrok SN z 24 czerwca 1993 r., sygn. akt III KRN 98/93, Legalis.

⁶ Wyrok SN z 17 maja 2017 r., sygn. akt IV KK 145/17, Legalis, z częściowo krytyczną glosą M. Kulika, „*Studia Prawnicze KUL*” 2017, nr 4, s. 221–229.

⁷ K. Buchała, *Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji drogowej*, Warszawa 1973, s. 97.

karalnych (500 pln). Sądy przyjęły natomiast, jak ją określiły, „rzeczywistą”, szkodę wynikającą z uszkodzenia, w wysokości 329,11 pln i w takim zakresie zobowiązały do jej naprawienia, co nie pokryło przecież w pełni kosztów przywrócenia stanu poprzedniego.

Powyższej wykładni znamienia „zniszczenia” nie stoi na przeszkodzie prawnokarna ocena umieszczania w miejscach do tego nieprzeznaczonych napisów czy plakatów. Sąd Najwyższy w uchwale z 13 marca 1984 r.⁸ przyjął, że umieszczenie napisu lub rysunku w miejscu do tego niewyznaczonym może stanowić „uszkodzenie mienia” wówczas, gdy w wyniku tego działania nastąpiło pomniejszenie wartości materialnej lub użytkowej budynku, obiektu lub innej rzeczy w takim stopniu, że do usunięcia tego uszkodzenia konieczne jest naruszenie ich substancji. W innym wypadku takie działanie może stanowić wykroczenie określone w art. 63a k.w.⁹ Jednak w omawianym przypadku nie było możliwe naprawienie ażurowych naklejek i musiały być one wymienione w całości.

Trafnie przyjął natomiast sąd w glosowanym judykacie, że nie można zniszczenia mienia uzasadniać realizacją konstytucyjnie (art. 54 Konstytucji RP) i konwencyjnie (art. 10 EKPC) chronionej wolności wypowiedzi jednostki. Choć oskarżeni podnosili, że ich zachowanie miało na celu zaprotestowanie przeciwko polityce partii rządzącej, której członkiem był poseł, na którego biurze zogniskował się protest, i wyrażenie wobec niej dezaprobaty, to jednak zachowania prowadzące do zniszczenia mienia nie podlegają ochronie jako przejaw wolności wypowiedzi. Jej granicę stanowi głoszenie mowy nienawiści oraz stosowanie przemocy, w tym właśnie przemocy wobec rzeczy¹⁰. Europejski Trybunał Praw Człowieka podkreśla nieustannie w swo-

⁸ VI KZP 48/83, Legalis; por. podobnie wyrok SN z 22 sierpnia 2002 r., sygn. akt VKKN 362/01, Legalis, w którym zauważył, że dla usunięcia napisu nie była konieczna wymiana szyby czy fragmentu ściany budynku a jedynie wyczyszczenie napisów odpowiednimi rozpuszczalnikami; M. Kulik, *Z prawnokarnej...*, s. 80–81; J. Piskorski, *op.cit.*, s. 357.

⁹ Na temat odpowiedzialności z tego przepisu w kontekście wolności wypowiedzi J. Kulesza, *Glosa do postanowienia Sądu Rejonowego w Sieradzu z 27 kwietnia 2021 r. (II W 63/21)*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2022, nr 1, s. 337–342; *idem*, *Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z 19 stycznia 2021 r. (III KK 70/20)*, „Przegląd Sądowy” 2022, nr 4, s. 105–111; *idem*, *Glosa do wyroku Sądu Rejonowego w Bełchatowie z 7 grudnia 2020 r. (II W 297/20)*, „Przegląd Konstytucyjny” 2021, nr 4, s. 143–150.

¹⁰ J. Sadowski, *Art. 54 [w:] Konstytucja RP, t. I, Komentarz Art. 1–86*, red. M. Safjan, L. Bosek, Warszawa 2016, Nb. 24; M.A. Nowicki, *Art. 10 [w:] Wokół Konwencji Europejskiej*.

im orzecznictwie¹¹, że art. 10 EKPC chroni nie tylko treść wyrażanych idei i przekazywanych informacji, ale także formę przekazu. Może ona przybierać postać niewerbalnych środków wyrazu, w tym również zachowania danej osoby i także wówczas podlega ochronie konwencyjnej. Szczególnie silna ochrona przed ingerencją państwa zostaje przyznana wypowiedziom o charakterze politycznym (a taki charakter miała wypowiedź oskarżonych), stanowiącym włączenie się w dyskurs publiczny w sprawach powszechnego zainteresowania. Zaistniałe zniszczenie mienia powoduje jednak, że trudno uznać, by poprzez zapadły wyrok skazujący z art. 124 § 1 k.w. nastąpiło naruszenie ich prawa do wolności wypowiedzi.

Choć argument z wolności słowa nie mógł prowadzić do uwolnienia oskarżonych od odpowiedzialności, taka ich motywacja wpłynęła na sposób zachowania, który orzekające sądy pominęły. Jak wynika z uzasadnienia głosowanego wyroku, oskarżeni celowo posłużyli się klejem wodnym, a zatem łatwym do usunięcia poprzez jego zmycie, jak i papieru, do którego przyklejenia posłużył. Sąd rejonowy pozostawił bez rozpoznania wnioski dowodowe o przeprowadzenie eksperymentu procesowego polegającego na naklejeniu i zmyciu plakatu z ażurowej naklejki, zaś sąd odwoławczy fragment apelacji oparty na tym zaniechaniu skwitował stwierdzeniem, zgodnie z którym „nie sposób podzielić poglądu [...], że w sprawie konieczne było przeprowadzenie eksperymentu”, nie dając jednak żadnego uzasadnienia. Nie można zatem zgodzić się ze stwierdzeniem, że „taka obraza prawa procesowego [...] nie miała wpływu na treść wyroku”. Skoro oskarżeni posłużyli się najmniej inwazyjną metodą umieszczenia plakatów, które mogły zostać rozmoczone wodą i zdjęte, nie jest możliwe przypisanie im działania w zamiarze ewentualnym – godzenia się na zniszczenie ażurowych naklejek. Nie może obciążać ich fakt usunięcia plakatów w taki sposób, który doprowadził do ich (naklejek) zniszczenia, skoro postępowali w taki sposób, by do zniszczenia nie doszło. Gdyby przeprowadzony dowód wykazał, że usunięcie kleju wodnego

---

Komentarz do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, Lex 2021; L. Garlicki, *Art. 10 [w:] Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Komentarz, t. I, do art. 1–18*, red. L. Garlicki, Warszawa 2010, Nb. 61–63.

¹¹ Na ten temat szerzej J. Skrzydło, J. Kulesza, *Oplucie zdjęcia Putina a wolność wypowiedzi – glosa do wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 18.01.2022 r., 4161/13, Karuyev v. Rosja*, „Europejski Przegląd Sądowy” 2023 (w druku).

wodą i tak prowadzi do zniszczenia naklejek – odpowiedzialność z art. 288 § 1 k.k. mogłaby zostać im przypisana. Natomiast poza przypisywalnością pozostaje przewidywanie przez oskarżonych sposobu usunięcia plakatów, zwłaszcza, jeśli w postępowaniu sądowym nie ustalono, jaką metodą i jakimi narzędziami lub środkami pracownica biura posłużyła się w celu usunięcia plakatów, poza ich „zdarciem”, co doprowadziło do zniszczenia naklejek.

Podsumowując, w omawianej sprawie sąd zastosował błędną wykładnię znamienia „zniszczenia” mienia, co pociągnęło za sobą błędną kwalifikację jako wykroczenia, a nie przestępstwa. Zaniechanie przeprowadzenia wnioskowanego przez obrońcę dowodu z eksperymentu powoduje, że skazanie nie zostało oparte na dowodach, ze względu na wakującą stronę podmiotową w postaci godzenia się na zniszczenie mienia. W przypadku wykazania, w drodze eksperymentu, niemożności usunięcia plakatów bez zniszczenia ażurowych naklejek, należało skazać oskarżonych za przestępstwo z art. 288 § 1 k.k., a nie jedynie za wykroczenie. Korzystanie z wolności wypowiedzi, nawet w zakresie – szczególnie chronionej konstytucyjnie i konwencyjnie – wypowiedzi o charakterze politycznym, nie może skutkować niszczeniem cudzego mienia. Należy o tym pamiętać w dobie zdżyczenia form przekazu, przybierających postać oblewania różnymi substancjami dzieł sztuki („Słoneczniki” Vincenta van Gogha oblane zupą pomidorową, „Stogi siana” Claude’a Moneta oblane purée czy przyklejenie się „aktywistów” do ramy „Maddonny Sykstyńskiej” Rafaela).

Literatura

- Buchała K., *Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji drogowej*, Warszawa 1973.
- Gałązka M., *Art. 288 [w:] Kodeks karny. Komentarz*, red. A. Grześkowiak, K. Wiak, Warszawa 2021.
- Garlicki L., *Art. 10 [w:] Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, t. I. Komentarz do art. 1–18*, red. L. Garlicki, Warszawa 2010.
- Kulesza J., *Glosa do postanowienia Sądu Rejonowego w Sieradzu z 27 kwietnia 2021 r. (II W 63/21)*, „Przeгляд Prawa Konstytucyjnego” 2022, nr 1.
- Kulesza J., *Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z 19 stycznia 2021 r. (III KK 70/20)*, „Przeгляд Sądowy” 2022, nr 4.

- Kulesza J., *Glosa do wyroku Sądu Rejonowego w Bełchatowie z 7 grudnia 2020 r. (II W 297/20)*, „Przegląd Konstytucyjny” 2021, nr 4.
- Kulik M., *Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z 17 maja 2017 r. (IV KK 145/17)*, „Studia Prawnicze KUL” 2017, nr 4.
- Kulik M., *Z prawnokarnej problematyki graffiti*, „Prokuratura i Prawo” 2001, nr 2.
- Kulik M., *Przestępstwo i wykroczenie uszkodzenia rzeczy*, Lublin 2005.
- Nowicki M.A., *Art. 10 [w:] Wokół Konwencji Europejskiej. Komentarz do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka*, Warszawa 2021.
- Oczkowski T. [w:] *Kodeks karny. Komentarz*, red. R.A. Stefański, Warszawa 2020.
- Piskorski J. [w:] *System Prawa Karnego. Przestępstwa przeciwko mieniu i gospodarcze*, t. 9, red. R. Zawłocki, Warszawa 2011.
- Sadomski J., *Art. 54 [w:] Konstytucja RP, t. I, Komentarz Art. 1–86*, red. M. Safjan, L. Bosek, Warszawa 2016.
- Skrzydło J., Kulesza J., *Oplucie zdjęcia Putina a wolność wypowiedzi – glosa do wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 18.01.2022 r., 4161/13, Karuyev v. Rosja*, „Europejski Przegląd Sądowy” 2023 (w druku).
- Wilk L., *Art. 288 [w:] Kodeks karny. Część szczególna*, t. II, *Komentarz do art. 222–316*, red. M. Królikowski, R. Zawłocki, Warszawa 2017.